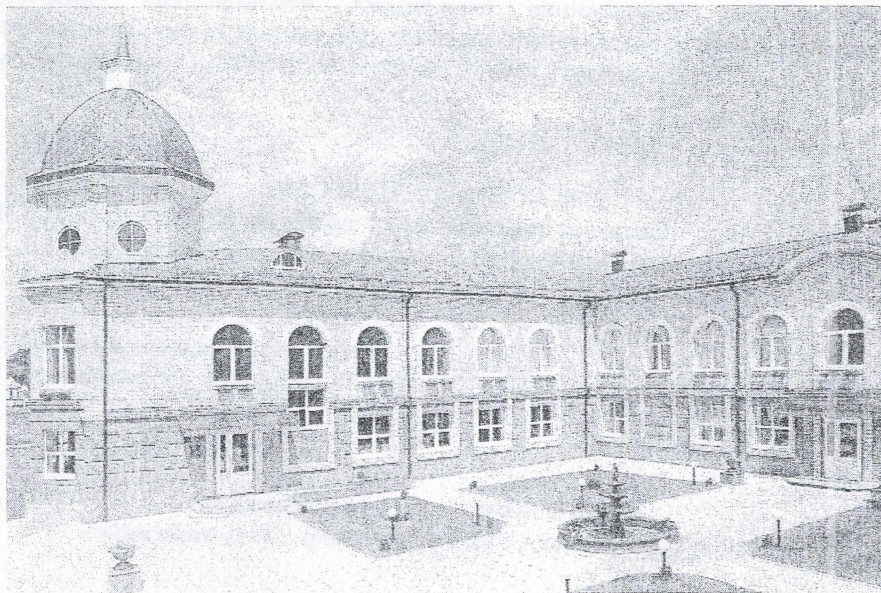

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

**УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
САДІВНИЦТВА**

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ТА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

УМАНЬ – 2011

**Тези наукової конференції / Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін.
– Умань, 2011. – 180 с.**

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського національного університету садівництва та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики і продовольства України та науково-дослідних установ УААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

А.Ф. Головчук – доктор техн. наук (відповідальний редактор);
А.Ф. Балабак – доктор с.-г. наук (заступник відповідального редактора);
Л.О. Бабій – викладач (відповідальний секретар);
В.В. Манзій – кандидат с.-г. наук;
М.В. Шемякін – кандидат с.-г. наук;
С.П. Полтарецький – кандидат с.-г. наук.

***Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського НУС, протокол №4 від 11 лютого 2011 року.***

© Уманський національний університет садівництва, 2011

ЗМІСТ

В.І. Білоус	КЛОНОВІ І РОДИННІ ПЛАНТАЦІЇ ДУБА ТА ДОГЛЯД ЗА НИМИ.....	10
В.П. Шлапак, І.І. Мостовяк, М.В. Шемякін, С.А. Макаринська	ПРОФЕСОР БІЛОУС ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ ЯК ПЕДАГОГ ТА НАСТАВНИК.....	12
В.П. Шлапак, І.С. Косенко	ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ БІЛОУС: ПРОВІДНИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОГО ЛІСІВНИЦТВА.....	15
В.П. Шлапак	ЯКЕ ВІДНОШЕННЯ ДО БУДІВНИЦТВА ПАРКУ "СОФІЇВКА" МАЄ ЦАРСЬКА РОДИНА?.....	20
Л.О. Бабій	ТРИВАЛІСТЬ СПОКОЮ <i>CLEDITSIA TRIACANTHOS L.</i>	26
Л.В. Бакалина	ОСОБЛИВОСТІ ГІДРОТЕРМІЧНОГО РЕЖИМУ 2010 РОКУ.	27
О.М. Бажора	БУДОВА ПЛОДІВ ЯСЕНА ЗВИЧАЙНОГО (<i>FRAAXINUS EXCELSIOR L.</i>).....	29
А.А. Безручко, О.М. Войтович	РІЗНОМАНІТТЯ БУДОВИ КВІТОК У СКЛАДІ КОШИКІВ ТАГЕТЕСУ.....	30
Ю.В. Бенгус, О.П. Вабіщевіч	ТАКСОНОМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ <i>TILIA L.</i> В БОТАНІЧНИХ КОЛЕКЦІЯХ І В ОЗЕЛЕНЕННІ МІСТА ХАРКОВА.....	31
І.С. Бирловська, С.С. Курка	ВПЛИВ ІНТРОДУЦЕНТІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ НАСАДЖЕНЬ У ДП „ГОЛОВАНІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО”.....	33
М.Ю. Білас	ТАКСАЦІЙНА БУДОВА ЗА ДІАМЕТРОМ ДЕРЕВОСТАНІВ ДУБА СКЕЛЬНОГО У СВІЖІЙ БУКОВІЙ ДІБРОВІ.....	34
А.С. Бонецький, Н.Г. Возіанова, Т.В. Крицька, К.В. Чабан, Г.А. Бонецька	АНАЛІЗ ДЕДРОФЛОРИ БОТАНІЧНОГО САДУ ОНУ ІМ.І.І.МЕЧНИКОВА.....	35
Н.І. Василенко, О.О. Заморський, Н.І. Харченко	ВИДОВИЙ СКЛАД ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ ТА ЇХ СТАН НА ТЕРИТОРІЇ МИГІЇВСЬКОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ ПЕРВО-МАЙСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	37
Ю.А. Величко, К.В. Бершадська	ВИКОРИСТАННЯ ХРИЗАНТЕМ В ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ.....	39
В.А. Вітенко, О.Ю. Марно, Л.П. Шевчук	ПІДБІР РІЗНОМАНІТТЯ ДЕКОРАТИВНО- ПЛОДОВИХ РОСЛИН В ДІЯ ВИКОРИСТАННЯ В САДОВО- ПАРКОВИХ КОМПОЗИЦІЯХ.....	40

С.А. Макаринська	МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ШИШОК ТА НАСІННЯ СОСНИ ЧОРНОЇ (<i>PINUS NIGRA</i> ARN.).....	95
І.А. Мальцева, В.В. Щербина	ГРУНТОВІ ВОДОРОСТІ ВІДДІЛУ <i>CYANOPHYTA</i> БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА АСКАНІЯ-НОВА ІМЕНІ Ф.Е. ФАЛЬЦ-ФЕЙНА.....	96
С.А. Масловата, Л.Г. Варлаценко	ДОСВІД ВИРОЩУВАННЯ ТРОЯНД ТА ВИКОРИСТАННЯ ЇХ В ОЗЕЛЕНЕННІ.....	98
Г.П. Мегалінська, Н.А. Бісько, Т.С. Іванова, В.Ю. Барштейн, Т.А. Круподьорова	ВПЛИВ ЛЕКТИНОВІСНОЇ ВИТЯЖКИ БАЗИДАЛЬНИХ ГРИБІВ <i>GANODERMA LUCIDUM</i> ТА <i>LENTINUS EDODES</i> НА ФІЗІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ЛЮДИНИ.....	99
М.А. Мельник, В.О. Лях	ВМІСТ ЛІГНІНУ В ОДНОРІЧНИХ ПАГОНАХ РІЗНИХ ВИДІВ І ГРУП ТРОЯНД.....	100
Ю.С. Миклуш	ВИКОРИСТАННЯ ПОКАЗНИКІВ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЦІННОСТІ ЛІСІВ ЗЕЛЕНОЇ ЗОНИ.....	101
В.П. Миколайко, О.В. Шиманська	ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТІ ПЛОДИ НА ДЕРНОВО-ПЕРЕГНІЙНІЙ СИСТЕМІ УТРИМАННЯ ГРУНТУ В САДУ..	102
І.І. Миколайко	ВИРОЩУВАННЯ САДЖАНЦІВ ОБЛІПХИХ КРУШИНОВИДНОЇ МЕТОДОМ ЗЕЛЕНОГО ЖИВЦЮВАННЯ З ІЗОЛЬОВАНОЮ КОРЕНЕВОЮ СИСТЕМОЮ.....	104
О.М. Місрюкова, М.Н. Бесараб, Ю.О. Левицька, Ю.М. Мельник, Ю.Ф. Терещенко	БІОГЕОЦЕНОТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ.....	106
Л.М. Намлієва	ФІТОІНДИКАЦІЙНА ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ ФІТОЦЕНОЗІВ УЗБЕРЕЖЖЯ МОЛОЧНОГО ЛИМАНУ.....	107
Н.Я. Ніколаєва	ПРОГНОЗУВАННЯ ПОЯВИ ШКІДНИКІВ ХВОЙНИХ РОСЛИН В САДОВО-ПАРКОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	109
Н.Я. Ніколаєва, В.В. Петрушенко, О.М. Слюсаренко	СУЧАСНИЙ СТАН ПОПУЛЯЦІЇ <i>S. ONGRIDELLA</i> У САДОВО-ПАРКОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....	111
О.І. Оратівський, В.П. Шпак	АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ НАСАДЖЕНЬ ДП «УМАНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	112
О.С. Остапчук	СПОСОБИ ОБРОБІТКУ ГРУНТУ ПІД ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ ДП «УМАНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	113
С.Л. Охременко, О.М. Курдюк	КОНЦЕПЦІЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ НАСАДЖЕНЬ ВЕЛИКО-АНАДОЛЬСЬКОГО ЛІСОВОГО КОЛЕДЖУ В ЗВ'ЯЗКУ З ВКЛЮЧЕННЯМ ЙОГО ДО ОБ'ЄКТІВ «ЄВРО-2012».....	115

Н.В. Павлюк	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЖИВОГО НАД- ГРУНТОВОГО ПОКРИВУ БУКОВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ ЛІСОПАРКОВОГО ПОЯСУ М. ЛЬВОВА.....	116
І.М. Панченко, О.М. Курдюк	ПРЕДСТАВНИКИ РОДУ <i>BERBERIS</i> L., ІНТРОДУКОВАНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ІНТРОДУКЦІЇ В УМОВАХ КИСВА.....	118
А.А. Пиж'янова, А.Ф. Балабак	ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ІНТРО-ДУКОВАНИХ СОРТІВ ГОЛУБИКИ ВИСО-КОРОСЛОЇ (<i>VACCINIUM</i> <i>CORYMBOSUM</i> L.) В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	119
М.Й. Піковський	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГРИБА <i>BOTRYTIS CINEREA</i> <i>PERS.</i> НА РОСЛИНАХ ТРОЯНД.....	121
Н.Л. Піскун	ФОРМУВАННЯ ПЛОДІВ І НАСІННЯ ІНТРОДУКОВАНИХ ВИДІВ РОДУ <i>LABURNUM</i> MED. В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	122
Р.В. Подзерей	ОРНІ ЗЕМЛІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОЛОГІЧНУ СТІЙКІСТЬ АГРОЛАНДШАФТІВ ЧЕРКАЩИНИ.....	123
І.О. Полякова, К.В. Калмикова	МІНЛИВІСТЬ ОЗНАК ДЕКОРАТИВНОСТІ У <i>IPOMOEА</i> L....	124
І.О. Полякова, І.О. Парфьонов	ВЕГЕТАТИВНЕ РОЗМНОЖЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ФОРМ ХВОЙНИХ.....	125
Т.Р. Прикладівська, Я.Я. Білик, В.М. Палій, В.С. Кучерявий	НОВІ ДЕНДРОЛОГІЧНІ ЕКСПОЗИЦІЇ В АРБОРЕТУМІ НЛТУ УКРАЇНИ: ПЕРЕДУМОВИ І ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ.....	126
М.М. Пруденко, В.В. Джаган	НОВІ ДАНІ ПРО ФІТОТРОФНІ МІКРОМІЦЕТИ У КАНІВСЬКОМУ ЗАПОВІДНИКУ.....	128
В.В. Пукман, Г.Г. Гриник, М.П. Горошко	ВІКОВА СТРУКТУРА ЯВІРНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	130
Р.В. Реп'яшник	ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОДУ <i>ТОПОЛЯ</i> <i>POPULUS</i> L.....	132
Н.В. Росіцька	ІНДУКЦІЯ СТІЙКОСТІ <i>BETULA PENDULA</i> ROTH В УМОВАХ НЕДОСТАТНЬОГО ВОДОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	133
С.М. Рудченко, В.П. Кирилюк	ПРОЕКТУВАННЯ ГІДРОТЕХНІЧНИХ І ЛІСОМЕЛЛОРА- ТИВНИХ ЗАХОДІВ БОРОТЬБИ З ЯРАМИ.....	134
Н.С. Ружіленко	ПРОСТОРОВЕ РОЗМІЩЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ УСТРОЮ ЖИТЕЛ БОРСУКА У ЛІСОВИХ НАСАДЖЕННЯХ РІЗНОГО ТИПУ В РАЙОНІ СЕРЕДНЬОГО ПРИДНІПРОВ'Я.....	136

ГРУНТОВІ ВОДОРОСТІ ВІДДІЛУ *CYANOPHYTA* БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА АСКАНІЯ-НОВА ІМЕНІ Ф.Е. ФАЛЬЦ-ФЕЙНА

І.А. МАЛЬЦЕВА д.б.н., В.В. ЩЕРБИНА, аспірант
Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького
Таврійський державний агротехнологічний університет

Актуальність теми: Результати досліджень біотичної складової едафічних систем є невід'ємним компонентом комплексного вивчення особливостей ґрунтоутворюючих процесів. Ценози ґрунтових організмів та зокрема альгологічні угруповання можуть виступати в ролі індикаторів, чутливо реагуючи на зміни, які відбуваються в едафотопі на відповідному етапі розвитку біогеоценозу, що є важливим при проведенні моніторингу і впровадженні заходів цілеспрямованого регулювання ґрунтових процесів. Це і визначає доцільність реалізації подібних досліджень, у тому числі і на території об'єктів природно-заповідного фонду, що дозволить встановити особливості формування альгологічних угруповань в умовах природних екосистем з мінімальним впливом антропогенного чинника. Окрім того альгологічна вивченість біогеоценозів біосферного заповідника "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна характеризується вибірковыми, фрагментарними даними, що потребують уточнення та доповнення. Пріоритетність вивчення водоростей відділу *Cyanophyta* насамперед визначається їх видовим переважанням над іншими представниками альгоугруповань в степових фітоценозах [3, 4].

Матеріали та методи дослідження: Результати були отримані в ході лабораторних досліджень ґрунтових проб, відібраних весною 2010р. на 6 стаціонарних пробних площах (ПП), розташованих в межах біосферного заповідника "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна. Відбір проб проводився пошарово починаючи з поверхні ґрунту до глибини 15 см, при цьому потужність кожного ґрунтового шару становила 5 см. Для визначення видового складу водоростей застосовувались ґрунтові культури зі скелями обростань [2]. Склад життєвих форм визначали у відповідності с класифікацією, розробленою Е.А. Штиной і М.М. Голлербахом [1].

При проведенні альгологічних досліджень на території біосферного заповідника "Асканія-Нова" ідентифіковано 11 видів водоростей, що належать до відділу *Cyanophyta*. Встановлені види є представниками порядків *Oscillatoriales* (91%) та *Nostocales* (9%). Родинна приналежність виду зводиться до 3-х можливих таких як: *Phormidiaceae* (55%), *Pseudanabaenaceae* (36%) та *Nostocaceae* (9%), серед яких до провідних родин належать *Phormidiaceae* (6 видів) та *Pseudanabaenaceae* (4 види) (середнє число видів в родині – 3,67). Що стосується приналежності видів до родів, то розподіл за визначенням таксоном поділяє об'єкти дослідження на 5 нерівнозначних груп; поміж яких провідними є роди *Phormidium* Kutzinger ex Gomont (5 видів) та *Leptolyngbya* Anagnostidis et Komarek (3 види). Роди *Microcoleus* Desmazieres ex Gomont, *Jaaginema* Anagnostidis et Komarek та *Nostoc* Vaucher ex Bornet et Flahault нараховують по 1-му виду (показник середньої кількості видів в родах дорівнює 2,2).

Розподіл синьозелених водоростей за спектром життєвих форм знайшов

узагальнене відображення в формулі $P_9M_1CF_1(11)$, що свідчить про більш значний внесок нитчастих синьозелених ксерофітів у альгоугруповання вивчаємих біогеоценозів у порівнянні з іншими представниками відділу *Cyanophyta*. Факт переваги водоростей Р-життєвої форми в степових біогеоценозах був підтверджений і іншими дослідженнями [3, 4].

При аналізі особливостей формування альгоугруповань синьозелених водоростей на різних ПП визначається їх гетерогенність. Так узагальнені данні встановлюють розбіжність видових списків різних фітоценозів ПП не лише за видовим складом але і за значною різницею у кількості видів (від 2-х до 9-ти) водоростей відділу *Cyanophyta*.

При цьому синьозелені водорості 4-х ПП наведені видами, що є представниками порядку *Oscillatoriales* на відміну від інших ПП в формуванні альгологічної різноманітності яких зокрема беруть участь представники порядку *Nostocales*. Спектр життєвих форм водоростей відділу *Cyanophyta* також має відмінності пов'язані із особливостями окремо взятого біогеоценозу, проте загальною ознакою для всіх є незмінна присутність Р-життєвої форми.

Дослідження неоднорідності розподілу водоростей в ґрунті, за результатами зведених даних, визначає поступове зменшення кількості видів у кожному наступному шарі. Так в поверхневому шарі (0-5 см) ґрунту нараховується 10 представників альгоугруповань синьозелених водоростей, в шарі 5-10 см – 9, а в горизонті 10-15 см – 7. При порівнянні видового складу різних ґрунтових шарів за фактом наявності/відсутності різних життєвих форм виявилась певна однорідність, яка полягає у присутності трьох життєвих форм (Р, М, CF) де домінуюче значення належить Р-формі, а форми М та CF нараховують у власному складі лише по одному представнику.

Таким чином, за результатами проведених альгологічних досліджень в межах біосферного заповідника "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна ідентифіковано 11 видів водоростей що належать до відділу *Cyanophyta*. Серед них визначальну роль за показниками кількості займають водорості Р-життєвої форми. Найбільша кількість видів водоростей відмічена в поверхневих горизонтах вивчаємих біогеоценозів.

Список використаних джерел

1. Алексахина Т.И., Штина Э.А. Почвенные водоросли лесных биогеоценозов М.: Наука, 1984. – 149 с..
2. Голлербах М.М., Штина Э.А. Почвенные водоросли. – Л.: Наука, 1969. – 228с.
3. Кузяхметов Г.Г. Водоросли зональных почв степи и лесостепи// Почвоведение. – 1991. – №9. – С. 63-73.
4. Шушуева М.Г. Почвенные водоросли в биогеоценозах степной зоны Северного Казахстана// Ботанический журнал – 1985. – 70, №1. – С. 23-32.